

İŞÇİ SINIFI ENTERNASYONALİST Mİ?

6 Eylül 2022

Yıldırım Koç

Karl Marx ve Friedrich Engels'in 1848 yılı Şubat ayında yayımladıkları *Komünist Manifesto* veya *Komünist Partisi Manifestosu*, "Proleterlerin zincirlerinden başka kaybedecekleri birşeyleri yoktur. Kazanacakları bir dünya vardır. Bütün ülkelerin proleterleri, birleşin!" cümleleriyle biter ("Die Proletarier haben nichts in ihr zu verlieren als ihre Ketten. Sie haben eine Welt zu gewinnen. Proletarier aller Laender, vereinigt euch!" Marx-Engels, *Manifest der Kommunistischen Partei*, Dietz Verlag, Berlin, 1975, s.83).

Marx ve Engels, bu çağrılarında, işçilere, "birbirinize yardım edin, birbirinizle dayanışma içinde olun, işbirliği yapın!" demiyor, "birleşin!" diyor, kader birliği yapın, diyor. Bu iki yaklaşım arasındaki farka dikkate edilmeden, enternasyonalizm konusu anlaşılabilir.

1864 yılında kurulan Uluslararası İşçiler Derneği (Birinci Enternasyonal) de "Bütün ülkelerin proleterleri, birleşin!" sloganını benimsedi. Enternasyonalizm olarak nitelendirilebileceğimiz bu slogan, Komünist Enternasyonal'de (Komintern) yapılan eklemeye, "bütün ülkelerin proleterleri ve ezilen halklar, birleşin!" oldu.

Komünist Manifesto, işçi sınıfının kapitalizmin mezar kazıcısı olduğunu da ileri sürüyordu.

Dünyada bugüne kadar en çok satılan ve okunan kitapların başında *Komünist Manifesto* gelmektedir. Marx ve Engels'in çağrısının üzerinden 170 yılı aşkın bir süre geçti. İnsanlığın gelişiminde 170 yıl çok uzun bir süre değildir; ancak bu arada dünyamız büyük devrimlerle ve karşı-devrimlerle sarsıldı; buna karşın bütün ülkelerin proleterleri bir türlü birleşmedi.

Sermayenin iyice "küreselleşmesine" karşın, dünya işçileri yakın bir gelecekte de birleşecek gibi gözüküyor. "Küresel saldırıya karşı emeğin küresel direnişi" gerçekleşmedi.

Ne oldu? Bu slogan yanlış mıydı? Yanlış mı anlaşıldı? O döneme özgü müydü? Epeyce uzak bir gelecekteki bir beklentiyi mi yansıtıyordu?

Farklı ülkelerin işçilerinin somut çıkarları ortak da, bu işçiler bilgisiz, cahil veya yeteneksiz olduğundan mı yada sermayedar sınıfın ve devletin büyük baskısını yaşadıkları için mi birleşemediler. Yoksa bu çağrıyı duymadılar mı, anlamadılar mı?

Dünyanın farklı ülkelerinin işçileri, bırakın birleşmeyi ve kaderlerini ortaklaştırmayı, birbirlerine yardımcı oluyorlar mı? Başka ülkelerin işçilerinin dertlerini dert ediniyorlar mı? Sorunlarının çözümü için işbirliği yapıyorlar mı? Sıkıntıda ve zorda olanlarına, sınırları aşarak yardım ediyorlar mı, onlarla çeşitli biçimlerde dayanışma içine giriyorlar mı?

1 Mayıs'ı "işçi sınıfının uluslararası birlik, dayanışma ve mücadele günü" olarak kutluyoruz. Bütün ülkelerin işçi sınıflarının ve ezilen halkların da birleşmesinden söz ediliyor. "İşçi sınıfı enternasyonalisttir" deniyor. Çağımızda öyle mi? Yaşanan sorunların aşılmasında başka ülkelerin işçi sınıflarıyla dayanışmaya mı güvenilecek ve dayanılacak; yoksa başka ittifaklar mı aranacak? Gelişmiş kapitalist ülkelerin işçileri, sorunlarının çözümünde başka ülkelerin işçileriyle dayanışmaya mı önem veriyor, kendi devletleri ve sermayedar sınıflarıyla ortak hareket etmeye mi?

İşçi sınıfının çağımızda enternasyonalist olup olmadığına, geçmişten günümüze bazı örneklerle bakmakta yarar vardır.

1871 yılında işçilerin ilk kez siyasal iktidarı ele geçirdikleri Paris Komünü 18 Mart – 28 Mayıs döneminde varlığını sürdürdü. Herhangi bir ülkenin işçi sınıfı bu mücadeleye eylemli bir biçimde destek verdi mi?

Birinci Dünya Savaşı'nda savaşan ülkelerin işçi sınıfları enternasyonalist dayanışma mı gösterdi, yoksa kendi ülkelerinin yönetimlerini ve ordularını mı destekledi?

Milli mücadelemiz sırasında, ezilen bir halkın kurtuluş mücadelesine destek veren Batılı işçi sınıfı oldu mu?

İkinci Dünya Savaşı'nda işçi sınıfları birleşti mi?

ABD 1965 yılında Vietnam'da kapsamlı bir saldırı başlattığında, ABD işçi sınıfı ezilen Vietnam halkıyla birlikte mi oldu, yoksa tam tersine bu saldırıyı destekledi mi?

Türkiye'de 12 Eylül 1980 darbesi sonrasında Türkiye işçi sınıfına yönelik kapsamlı bir saldırı yaşandı. Darbe sonrasında bazı uluslararası sendikal örgütler çeşitli açıklamalarla tepki gösterdi ve DİSK tutuklularına dönem dönem maddi yardımda bulundu. Peki, bu ülkelerin işçi sınıflarının Türkiye'deki cuntaya karşı herhangi bir eylemi oldu mu?

Türkiye'de 1989 Bahar Eylemleri sırasında başka ülkelerin işçi sınıflarından bir destek yaşandı mı?

ABD güçleri 1991 ve 2003 yıllarında Irak'a saldırdığında Amerikan işçi sınıfının tavrı neydi?

Tekgıda-İş Sendikası üyesi Tekel yaprak tütün işletmeleri işçileri 15 Aralık 2009 – 3 Mart 2010 tarihleri arasında Ankara'da çok büyük bir eylem yaptılar. Eylemin amacı, emperyalist ülkelerin yönlendirdiği IMF ve Dünya Bankası'nın talepleri doğrultusunda Tekel'in özelleştirilmesinin engellenmesiydi. Emperyalist ülkelerin işçi sınıfları ve uluslararası sendikal örgütler, bu eylem sürecinde Türkiye'ye yöneltilecek özelleştirme dayatmasının sona erdirilmesi için kendi hükümetlerine baskı yaptı mı?

Bu soruları artırabilirsiniz.

Aynı soruları Türkiye işçi sınıfına da sormak gereklidir.

Bu soruların yanıtları olumsuz. Günümüzde işçi sınıflarında "enternasyonalist" bir anlayış ve ruh söz konusu değildir.

Neden?

Birileri işçilere "enternasyonalist olmaları gerektiği"ni söylemeyi unuttuğu veya anlatmadığı veya anlatamadığı için mi bu kitleler enternasyonalist değil; bırakın enternasyonalist olmamayı, işçilerin uluslararası düzeyde işbirliği, dayanışma ve yardımlaşmasından bile büyük ölçüde habersiz? "Bütün ülkelerin işçileri ve ezilen halklar, birleşin!" çağrısından habersiz oldukları için mi sessizler? Zavallılar aldatılıyorlar mı? Cahil ve bilinçsizler mi? Birleşmenin veya dayanışmanın önlenmesi için çok ciddi baskılar mı uygulanıyor?

Türkiye'deki çeşitli işçi ve kamu çalışanı konfederasyonları ve bunlara bağlı sendikalar, Uluslararası Sendika Federasyonu (ITUC) ve Avrupa Sendika Konfederasyonu (ETUC) ve bunlarla bağlantılı küresel ve Avrupa sendika federasyonlarına üye. Bu ilişki "enternasyonalizm" değil mi? Bu örgütler aracılığıyla işçi sınıflarının uluslararası düzeyde işbirliği, dayanışması ve yardımlaşması etkin bir biçimde sağlanamıyor mu?

"Sermayenin küreselleşmesi," özellikle internet üzerinden haberleşmenin çok kolaylaştığı koşullarda, "emeğin küreselleşmesi"ni sağlayamadı mı?

Dünya sosyal forumu gibi yapılanmalar çeşitli ülkelerin işçi sınıflarını enternasyonalizme veya uluslararası düzeyde işbirliği ve dayanışmaya yöneltebildi mi?

Türkiye'de günümüzde Friedrich Ebert Vakfı ve Rosa Luxemburg Vakfı, sendikalarla işbirliği yapıyor ve para harcıyor. Avrupa Birliği de, Avrupa sendikal örgütleriyle Türk sendikalarının işbirliğini teşvik etmek amacıyla önemli miktarda para kullanıyor. Bunlar "enternasyonalist dayanışma" değil mi? Geçmişte epeyce uzun bir süre ABD'nin Asya Amerika Hür Çalışma Enstitüsü (AAFLI) Türkiye'de yoğun bir çalışma gerçekleştirmişti. ABD işçi sınıfı, bu örgüt aracılığıyla Türkiye işçi sınıfıyla dayanışma mı gösteriyordu?

Bu soruların tümünün yanıtı, enternasyonalizm ve hatta uluslararası düzeyde yardımlaşma, işbirliği ve dayanışma açısından olumsuzdur.

Bu sorulara olumsuz yanıt vermek, sınıfsız ve sömürsüz bir dünya mücadelesinin uzun vadedeki ana gücünün işçi sınıfı ve onun uluslararası düzeydeki işbirliği ve onun ötesinde birliği (enternasyonalizm) olduğu görüşünün reddedilmesi olarak algılanmamalıdır. Nihai amaç ve insanlığın kapitalizmden kurtuluşunun yolu budur.

Ancak güncel soru, bunun maddi koşullarının günümüzde olup olmadığıdır. Günümüzde ve çağımızda, çeşitli ülkelerin işçi sınıflarının enternasyonalist eğilimi (birleşme, kader ve mücadele birliği yapma) söz konusu olmadığı gibi, etkili bir enternasyonal (uluslararası) işbirliği, yardımlaşma ve dayanışma eğilimi de söz konusu değildir. "İşçi sınıfı enternasyonalizmi" günümüzde ve çağımızda işi boş bir hayaldir.